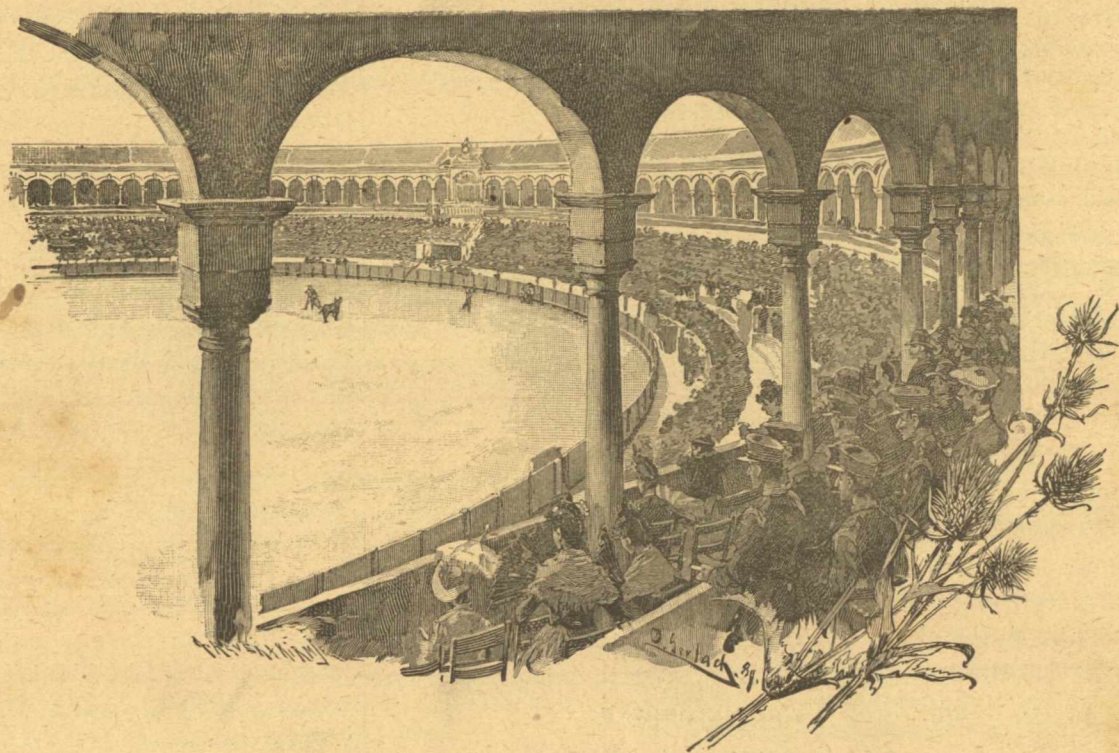

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΕΤΟΣ Α΄.

Ἀθήναι, τῆ 15 Μαΐου 1898.

ΑΡΙΘ. 8.

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟΝ ΤΩΝ ΤΑΥΡΟΜΑΧΩΝ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΕΝΕΝΔΕΖ

(ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ)

«Γιατί, Ἐλβίρα, νὰ προδώσης
Τὴν καρδιά ποῦ σὲ λατρεύει
Καὶ τὸ νιὸ νὰ θανατώσης
Ποῦ σ' ἐσὲ πάντα πιστεύει ;
Γιατί, Ἐλβίρα, νὰ σκορπίσης
Φλόγα οὐράνια ἔς τὴν καρδιά
Καὶ ἔς τὰ σπλάχνα μου νὰ χύσης
Τ' οὐρανοῦ τὴν εὐτυχιά ;

«Γιατὶ ἄπιστη σὰν κῦμα
Πρὶν προδώσης τὴν καρδιά μου
Σκοτεινὸ κ' ἔρημο μνῆμα
Δὲν μοῦ ἀνοίγεις ἔμπροστά μου ;
Μὰ γιατί μ' αὐτὸ τὸ χέρι
Στὰ θλιμμένα σωθικὰ
Τοῦ Τολέδου τὸ μαχαῖρι
Δὲ μοῦ βύθιζες μὲ μιά ; »

«Μενενδέζ, φύγε ἀπ' ἔμπρός μου,
Μ' ἐσέ, δύστυχε, γελοῦνε,
Ἡ συνήθεια εἶναι τοῦ κόσμου
Τὴν τιμὴ νὰ τὴ φθοιοῦνε.
Εἶναι ἄδοξη ἡ καρδιά μου
Σοῦ τ' ὀρκίζω ἔστω Θεό,
Ἐστὸ γλυκὸ τὸ βασιλιά μου
Πῶς ἐσὲ θερμὰ ἀγαπῶ.»

«Τὸ φαρμάκι σου γυρεύεις
Μέσ' ἔστω σπλάχνα μου νὰ χύσης,
Ἐσὺ λὲς πῶς μὲ λατρεύεις
Γιατὶ θεὸς νὰ μ' ἀφανίσης.
«Ναί, σ' ἐπρόδοσα, ἔστω λέω,
Φύγε, ἀχάριστε, ἀπ' ἐδῶ,
Κύτταξέ με, πλεῖα δὲν κλαίω,
Σὲ προδόνω, σὲ μισῶ.»

«Τρομερὰ θὰ μετανοιώσης.»—
«Φύγε. φύγε ἀπ' ἔμπροστά μου.»
«Λόγο, ἀχάριστη, θὰ δώσης
Ἐστὸ Θεὸ καὶ ἔστω τὴν καρδιά μου.
Εἶσαι αἰσχρὴ γυναῖκα, Ἐλβίρα.»
«Μενενδέζ, φύγε ἀπ' ἐδῶ.»
Τὸ νὲ σπρώχνει ἀπὸ τὴ θύρα
Κι' ὄλη τρέμει ἀπὸ θυμῶ.

Τὰ σκαλιὰ γοργὰ πηδάει,
Σὰν λιοντάρι ὁ νιὸς μουγκρίζει,
Εἰς τὸ δρόμο σταματάει
Καὶ βρυσιαῖς αἰσχροῖς ἀρχίζει.
Εἶσαι αἰσχρὴ γυναῖκα, Ἐλβίρα,
Ἐστὸ χαρτὶ γράφει μὲ μιά,
Τὸ κολλᾷ μ' ὀρμὴ ἔστω θύρα
Καὶ σὰν ἄλογο πηδᾷ.

«Ἡ Ἐλβίρα μονάχη της
 Ὡς τὴν κάμαρα μένει,
 Δύο χρόνια ἑπεράσανε
 Ποῦ στέκει κλεισμένη.
 Ὁ νιὸς δὲν πλησιάζει,
 Γιὰ κείνη τρομάζει,
 Πιστὰ τὴν ἀγάπησε
 Καὶ πάντα στενάζει.»

«Ἐλβίρα μου, Ἐλβίρα μου.»
 Ἡ κόρη ἑρωικαίει,
 Σηκόνει τὸ μέτωπο
 Κι' ὀλόρθο κυττάει
 Ὡσὰν πεθαμένο,
 Ἐστὰ μαῦρα ντυμένο
 Τὸ νιὸ τὸν παντέρνιο
 Μὲ μάτι σθυμμένο.

«Ἐλβίρα, σ' ἀδίκισσα
 Εἶμαι ἄθλιος, τὸ ξέρω,
 Λυπήσου, σπλαχνίσου με,
 Γιὰ σένα ὑποφέρω.
 Γιὰ κύττα τὸ κρῖμα,
 Τοῦ κόσμου εἶμαι θῦμα
 Καὶ μοιάζω μὲ φάντασμα
 Ποῦ βγαίνει ἀφ' τὸ μνήμα.»

«Γυναῖκα εἶμαι αἰσχροτάτη,
 «Λυπήσου, ὑποφέρω»—
 «Τραβήξον ἀφ' τὰ μάτια μου
 Ποιὸς εἶσαι δὲ ξέρω.
 Ναι, σ' εἶδα ἔμπροστά μου
 Νὰ στέκης σιμά μου,
 Τὸ μάτι σ' ἐγνώρισε
 Ἄλλ' ὄχι ἡ καρδιά μου.»—

«Λυπήσου τὸ δύστυχο,
 Σταμάτησε λίγο,
 Ἐλβίρα ἀποφάσισα
 Γιὰ πάντα νὰ φύγω.
 Ἐστὸν κόσμο θὰ ζήσης
 Χωρὶς ν' ἀντικρύσης
 Τὸ νιὸ ποῦ σ' ἀγάπησε
 Καὶ θέλεις ν' ἀφήσης.»

Θρηνεῖ καὶ τὸ ροῦχό του
 Ὁ δόλιος ἀνοίγει,
 Κιβώτιο κατάμαυρο
 Ἡ Ἐλβίρα ξανοίγει.

«Δὲν εἶμαι ἑδικός σου,
 Θὰ φύγω ἀπ' ἔμπρός σου,
 Τὸ χάρισμα δέξου το
 Ποῦ δίνει ὁ πιστός σου.»

«Ἐλβίρα μου, Ἐλβίρα μου
 Γιὰ πάντα σ' ἀφίνω,
 Πικρὰ πάντα δάκρυα
 Μονάχος θὰ χύνω.»—
 Νὰ φύγη γυρίζει,
 Σπαράζει κι' ἀχνίζει,
 Βογγᾶ καὶ τὴ θύρα της.
 Φιλεῖ καὶ δακρύζει.

Τὸ μαῦρο κιβώτιο
 Ἀνίσουχη ἀνοίγει,
 Σπαράζει τὸ στήθος της
 Ποῦ λὰς πῶς θὰ φύγη.
 Τρομάζει, ὑποφέρει,
 Ἄν ζῆ δὲν ἠξέρει,
 Φωνάζει καὶ δέρονται
 Ποῦ βλέπει ἓνα χέρι.

Ὡς νᾶτουν θεότρελλη
 Γοργὰ κατεβαίνει
 Καὶ πέφτει ἔς τὰ πόδια του
 Ὡσὰν πεθαμένη.
 «Λυπήσου με, φῶς μου,
 Ἐσ' εἶσαι δικός μου,
 Γιὰ λίγο μᾶς χώρισε
 Ὁ φθόνος τοῦ κόσμου.»

«Γιὰ πέσιμον πῶς ἄρπαξες
 Τὸ μαῦρο μαχαῖρι
 Καὶ ἠμπόρεσες, δύστυχε,
 Νὰ κόψης τὸ χέρι;..—
 «Ἐλβίρα, τὸ ξέρω
 Γιὰ κείνο ὑποφέρω,
 Τὸ χέρι ποῦ σ' ἔφταιξε
 Κοιμένο προσφέρω.»

Ἐνῶ τὰ ὄργανα κτυπᾶνε,
 Μουγκρητὸ στέλνουνε οἱ ταῦροι,
 Σὰ φτερὰ κοράκου μαῦροι
 Οἱ ἵπποι σειοῦνται, χλημπτρᾶνε.
 Ἀραδιάζεται τ' ἀσκέρι
 Καὶ μιὰ λέξι δὲν προσφέρει,

Καὶ στὴ σέλλα οἱ ταυρομάχοι
 Σειοῦν γοργὰτὰ φτερνιστήριατους
 Θ' ἀρχινήσῃ τώρα ἡ μάχη.

Δυνατὰ κρατοῦν ὀτὰ χέρια
 Τὰ χρυσὰ τὰ σαλιβάρια,
 Λυγερὰ εἶναι παλληκάρια
 Τῆς Σιβίλιας εἶν' ξεφτέρια.
 Πόσαις νιαῖς καὶ πόσα στίθια
 Τώρα κράζουνε βοήθεια,
 Πόσα ἢ μιὰ, λέγει, ὑποφέρω,
 Πότε ἢ ἄλλη, λέει, ἔστὰ στίθη μου
 Θὲ νὰ σφίξω τὸν **τορῆρο** :

Μία φωνὴ γροικαίει τ' ἀσκέρι
 Κι' ἀσηκόνεται, κυττάει,
 Τὸ θωρεῖς ποῦ ἀναγαλλιάζει
 Καὶ κτυπᾶ γοργὰ τὸ χέρι.
 Τὸ κεφάλι του σηκόνει
 Κ' ἔμπροστά του καμαρόνει
 Ἀξετίμωτο ζευγάρι,
 Τρέχει ἡ φήμη του ὀτὰ στόματα
 Κι' ἔχει πάντα οὐράνια χάρι.

Τὸ γλυκὸ τὸ βασιλιά του
 Ὁποῦ γέρνει τὸ κεφάλι
 Εἰς τὴ μιὰ μεριά ὀτὴν ἄλλη
 Μὲ χαρὰ θωρεῖ ἔμπροστά του.
 Ἡ βασίλισσα κυττάει
 Καὶ μὲ πόθο εὐθὺς ρωτᾶει
 Γιατί χαίρουνται τ' ἀσκέρια
 Κι' ὄλοι στρέφονται καὶ δείχνουνε
 τῆς Σιβίλιας τὰ ξεφτέρια.

Ζήτω, ζήτω, ὄλοι φωνάζουν
 ἢ περιφανεῖ Ἰσπανία,
 Τρέφει πάντα τὴν ἀνδρεία,
 Τὰ παιδιά της ὄλα μοιάζουν.
 Ζήτω ὁ νιός, τὸ παλληκάρι,
 Τ' ἀξετίμωτο λιοντάρι
 Ὁποῦ ξέρει νὰ ὑποφέρῃ,
 Καὶ ποῦ κόφτοντας τὸ χέρι του
 Ἐστὴν πιστὴ του τὸ προσφέρει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΚΩΚΗΣ

ΕΝΑ ΡΟΔΟ

Ἐνας Γιανίτσαρος περιβόητος μετὰ τινων συντρό-
 φων ἐπολιόρκει χριστιανικόν τι χωρίον ἐκ τῶν πέριξ
 τοῦ Ρεθύμνου.

Ἦτο μεσονύκτιον. Ἡ πανσέληνος ἐμεσουράνει καὶ
 ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἠκούοντο πυροβολισμοί.

Οἱ πολιορκηταὶ εἶχον πλησιάσει μίαν μικρὰν οἰκίαν
 καὶ ἔβαλον εἰς αὐτὴν πῦρ.

Ὅταν πυκνὸς καπνὸς ἤρχισε νὰ περιζωνῇ τὴν στέ-
 γην τῆς καιομένης οἰκίας ἡ ἐξώθυρα ἠνοιχθη καὶ ἐπρό-
 βαλε μίαν μονρὴν γεροντικὴν, μὲ μακράν, λευκὴν, σεβά-
 σμιον γενειάδα.

Ὁ γέρων ἐντρομος μὲ φωνὴν παρακλητικὴν ἐκάλεσε
 τοὺς πολιορκητάς του καὶ τοὺς ἐζήτησε νὰ μὴ τὸν φο-
 νεύσουν πρὶν τοὺς εἶπῃ δύο λόγια.

Ὁ γέρων ἦτο ἀσπλὸς καὶ οἱ Τοῦρκοι τὸν ἐπλησίασαν.

Τότε ὁ γέρων μὲ σηκωμένα χέρια καὶ μὲ δάκρυα
 τοὺς εἶπε·

— Παιδιά, ἐμένα σκοτώσατε. Κάμετέ με ὅτι θέλετε.
 Μὴ χάρι μόνο σᾶς ζήτω καὶ σᾶς ὀρκίζω στὸν Ἄλλαχ
 νὰ μὲ λυπηθῆτε καὶ νὰ μὲ ἀκούσατε.

— Ἐνα ρόδο ἔχω φυλαμμένο, ἓνα ρόδο ποῦ ἔχω ἀνα-
 στημένο μὲ μόσχο καὶ μὲ χᾶδια, ἓνα ρόδο μονάκριβο,
 αὐτὸ νὰ μὴ τὸ καταλύσατε!

Ὁ γέρων ἐξῆλθε τότε τῆς θύρας κρατῶν ἀπὸ τὴν
 χεῖρά του τὴν μονάκριβὴν του κόρην, ἡ ὁποία ἦτο τὸ ρό-
 δον του, κόρην δεκαεξαετίδα.

— Ἐμένα σκοτώσατε. Κάμετέ με ὅτι θέλετε. Τὴν
 κόρην μου μονάχα μὴν τὴν καταλύσατε!

Αὐτὰ πάντα ξεφωνοῦσεν ὁ γέρων μὲ δάκρυα.

**

Ἡ νύξ εἶχε προχωρήσει καὶ οἱ ἄρπαγες μὲ τοὺς δύο
 αἰχμαλώτους των ἐγύριζαν εἰς τὸ Ρεθύμνον.

Ἐμπρὸς ἐβάδιζεν ὁ γέρων χριστιανὸς μὲ τὸν ἀρχη-
 γὸν τῶν Γιανιτσαρῶν ἀεννάως παρακαλῶν αὐτὸν διὰ τὸ
 ρόδον του.

Οἱ ἄλλοι μὲ τὴν κόρην ἐν τῷ μέσῳ τοὺς ἠκολούθουν.

Εἶχε δίκαιον ὁ δυστυχὴς γέρων νὰ ζητῇ χάριν δι' ἓνα
 ρόδον, εἰς ποιητὴς θὰ ἔλεγε, μίαν θεότητα, μίαν νεράιδα.

Ἡ πτωχὴ κόρη ἦτο πλάσμα ἐξαισίου καλλονῆς.
 Περιχυμένη ἀπὸ τὰς ἀργυρᾶς τῆς σελήνης ἀκτῖνας, λευ-
 κοενδεδυμένη, μὲ τὰ μαῦρὰ της μαλλιά ξέπλεγα εἰς τοὺς
 ὤμους της, ἐβάδιζε τρέμουσα μὲ τὰ μάτια κερρωμένα
 εἰς τὴν γῆν.

Οἱ Γιανίτσαροι γύρω της θαμβωμένοι ἀπὸ τὴν λάμ-
 ψιν τῆς καλλονῆς της ἐπροχώρουν, μεθυσμένοι ἀπὸ τὰ
 μῦρα τὰ ὁποία ἐσκόρπιζε γύρω των τὸ ρόδον.

Εἰς τὴν ὄψιν τῆς κόρης ἐταράσσοντο αἱ κακοῦργοι
 ψυχαὶ τῶν συνοδοιπόρων της.

Μία λαύρα ἐφλόγιζε τὴν καρδίαν των, μία λαχτᾶρα
 τὴν ἔκαμνε νὰ σπαράξῃ.

Ἐν αἰσθημα ἀνέκφραστον, ἀνεξήγητον, τοὺς εἶχε
 κυριεύσει. Ἐγωῖσμός τυφλός, ἀδικός, τυραννικός τοὺς
 ἐβασάνιζε διὰ τὴν ὠραιότητα, τὴν καρδίαν τῆς παρθένου.

Πάθη καὶ πόθοι συνεκρούοντο ἐντὸς των. Ὁ παρά-
 δεῖσος καὶ ἡ κόλασις. Ἡ ἠδυπαθεσττέρα ἀγάπη ἢ μέχρι
 λατρείας καὶ ἡ κτηνωδεσττέρα ἐπιθυμία μέχρι τῆς ὀδελυγ-
 μίας τοῦ μίσους καὶ τοῦ θανάτου.

Ἐκαστος αὐτῶν πλησίον τῆς ἐσκέπτετο.

Ποῖος θὰ τολμήσῃ νὰ τὴν κατακτήσῃ;
 Ποῖον ἐκείνη θὰ ἐτόλμα νὰ ἐκλέξῃ;
 Ἐμίσειν τὸν ἀρχηγὸν των, ὅστις ἐμελλε νὰ τὴν πάρῃ.

**

Ἐγλυκοχάραζεν.

Ἡ σελήνη σχεδὸν λευκὴ, τώρα ἐσβύνετο ὀλίγον κατ'
 ὀλίγον εἰς τὰ ὕψη.

Ἡ μικρὰ συνοδία μὲ τοὺς δύο αἰχμαλώτους ἐπροχώ-
 ρει ἐπὶ ἐνὸς λόφου.

Τὸ ρόδιον φῶς τῆς αὐγῆς ἐχύνετο εἰς τὰ πρόσωπα
 ὄλων καὶ τῆς μὲν παρθένου ἀπέκρυπτε τὴν τόσῃν θλίψιν,
 τῶν δὲ ἀλλιτηρίων γύρω της τὰ τόσα πάθη· ἀλλ'
 εἰς τὰ βλέμματά των τὰ σπινθηροδόλα ἐζωγραφίζετο ἡ
 παραγῆ τῆς ψυχῆς των καὶ αἱ μυστικαὶ των ὀμιλίας
 ἐμαρτύρουν τὰς ἐλπίδας των καὶ τὸν ἐγωῖσμόν των.

Αἰφνης ἓνας Γιανίτσαρος ἀρπάζει τὴν ἄθωαν κόρην
 ὀπισθεν ἀπὸ τὴν κόμην καὶ τὴν σῦρει βιαίως πρὸς τὴν
 γῆν.

Ἡ παρθένος ὑψώνει τὰς λευκάς της χεῖρας κλίνει καὶ
 πίπτει εἰς τὰ γόνατα.

Μία λεπίς ἤστραψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της τοὺς
 ὠραίους καὶ μίαν φωνὴν πνιγομένην εἰς τὸ αἶμα ἐξῆλθεν ἀπὸ
 τὰ κορᾶλλιά της χεῖλη.

«Τὴν αὐγὴν μὲ τὴν δροσοῦλα ἔκοπτικε τὸ ρόδο»

Ὁ Γιανίτσαρος μὲ τὴν κεφαλὴν τῆς κόρης αἰμοστά-
 ζουσαν τρέχει ἔμπρὸς πρὸς τὸν γέροντα πατέρα της.

— Στάσου νὰ δῆς παληόγερε τὸ ρόδο σου!

Ὁ γέρων ἔστρεψε καὶ ἐσωριάσθη παρευθὺς εἰς τὴν
 γῆν νεκρός.

Τὸ παρθενικὸν ρόδον τὴν αὐγὴν ἐκείνην ἐκλαυσεν ὁ
 οὐρανὸς μόνος καὶ ἡ δρόσος ἦσαν τὰ δάκρυά του.

XP. ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Πολὺς καιρὸς ἀπέρασε, Μαρία,
 Ὅπου βαθεῖά σὲ κλείσανε στὸ χῶμα,
 Ραῖζει ἀκόμα ὁ πόνος τὴν καρδία
 Κι' ἄς μὴ μοιρολογαίει τὸ μαῦρο στόμα.

Πολὺς καιρὸς ἀπέρασε, Μαρία,
 Πολὺς καιρὸς θὲ ν' ἀπεράσῃ ἀκόμα
 Ποῦ ζωντανὴ θὰ βλέπῃ ἢ φαντασία
 Τὴν γλυκεῖά σου μορφήν, τὸ ἀγνὸ σου χρῶμα.

Κι' ἂν ὄλοι σὲ ξεχάσουνε ἐδῶ κάτω
 Ἐγὼ ποτέ, ὅσο στὴ γῆ μ' ἀφίνει
 Τὸ κοφτερὸ δραπάνι τοῦ Θανάτου.

Μὰ οὔτε ἐκεῖνο τόσο αἰσθημα θὰ δόσῃ,
 Ποῦ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ἀπειροῦ θὲ νὰ μείνῃ,
 Καὶ νεκροὺς μιὰ φορὰ θὰ μᾶς ἐπυρνῆσῃ.

(Ζάκυνθος)

ΔΗΜ. Θ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

(* Απόσπασμα ἐξ ἐνός ἡμερολογίου).

Μυριοπληθείς εἰς τὸ στερέωμα οἱ ἀστέρες ἐσελάγιζον καὶ τὸ ὄχρον καὶ ὑποτρέμον φῶς φθινοῦσης δορυφόρου, μετὰλλοχρον ἡνοῦτο μὲ τὸ τῶν ἀστέρων φῶς. Γλυκεῖα μυροδόλος αὔρα ἔπνεε καὶ μακρυνὴ ἀλέκτορος φωνή, προανήγγελλε τὴν ἔλευσιν Ἡοῦς ἑρατεινῆς.

Ἐσθίριζον τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὄμου τῆς : Τὸ βλέμμα τῆς ἦν, ὡς οὐρανὸς βαθύ, γλυκὺ, ὡς τῶν ἀγγέλων τὸ μεϊδιάμα καὶ τὸ μεϊδιάμα τῆς ἐκπαγλῶν, οὐράνιον. Ἦτο ἐκείνη ἡ Ἥως ἡ φαινή, ἡ φίλη τῆς καρδιάς μου ἢς ἡ πνοὴ ἦν στεναγμὸς ἐρωτικὸς καὶ ἐν τῆς βλέμμα, οὐρανὸς καὶ ποιήσις. Καὶ ἐν ᾧ εὐδαίμονες ἀμψότεροι τὰ ἄστρα ἠτενίζομεν, ἐν αὐτοῖς τὸ βάθος ὅλο τῆς καρδιάς μας, τὸ μέγεθος τοῦ ἐρωτός μας, τῆς λατρείας μας, ἀνεκαλύπτομεν.

Ἰδὲ τῆ ἔλεγον : πῶς τῶν ἀστέρων τὸ γλυκὺ σελάγιμα ἐνοῦται ὡς ἐν περιπτύξει ἐρωτός καὶ ἡ νύξ πῶς καλύπτει τὸ μυστηριώδες τοῦτο τῶν ἐρώτων σύμπλεγμα ! Εἶπέ μοι, δὲν σοὶ φαίνεται ἡ αὔρα τῆς Ἡοῦς ὡς στεναγμὸς καὶ αἱ τελευταῖαι αὐταὶ τῶν ἀστέρων ζωηραὶ ἀναλαμπαὶ δὲν ὁμοιάζουσι μὲ τὴν ἐσχάτην δύο ἐραστῶν ἐρωτικὴν περιπτύξιν ;

Ἦν στεναγμὸς ἐκείνης ἡ ἀπάντησις καὶ δάκρυ, ὅπερ ἐκυλίσθη ἀπὸ τοῦ ὄφθαλμοῦ τῆς τοῦ ἐρωτικοῦ.

Καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκλίνε.

Τὰ χεῖλη μας ἠνώθησαν εἰς ἀσπασμὸν, προσόμοιον τοῖς ἀσπασμοῖς τῶν ἀστρῶν.

Τὸ ἐγεροτήριόν μου ὠρολόγιον ἐσήμανε. Ἐξύπνησα.

Φεῦ ! ἦτο ὄνειρον. Ὀνειρον ὅμως ὅπερ ἔκτοτε μὲ παρακολουθεῖ ἐρηγορότα.

Τὸ φίλημα ἐκεῖνο ἐνυπάρχει ἐτι εἰς τὰ χεῖλη μου, ὡς ἀρραβὼν τοῦ ἐρωτός μας, καὶ ἡ μορφή τῆς ἡ γλυκεῖα, πάντοτε ἐν τῆ καρδίᾳ μου.

Ὀνειρεῦσθην, ἵνα ζῶ μὲ τὴν ἀνάμνησιν... ἐνός ὄνειρου.

Ὀνειροῦ, εἶπον ! ὡς ἂν μὴ εἶναι — κατὰ τὸν ποιητὴν — ὄναρ ὁ βίος ἅπας τῶν θνητῶν. Μ...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΝΤΖΟΝΗΣ ΚΑΙ ΙΩΣΗΦ ΒΕΡΔΗΣ

Τὸ σαλόνι τῆς κομῆσης Μαργαρίτης, συζύγου τοῦ διασήμευ μεταφραστοῦ τοῦ Σχιλλέρ, Γέσνερ καὶ τόσων ἄλλων, ἤρθημι ἄνδρας παγκοσμίου φήμης ὡς τὸν Βαλζάκ, Μαντζόννη καὶ Βέρδην. Ἡ εὐγενὴς δέσποινα ἐπεθύμει ὅπως οἱ δύο αὐτοὶ τελευταῖοι, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχον ποτὲ ἰδοθῆ, συναντηθῶν ἅπαξ.

Εἶνε ἐπάναγες ν' ἀφηγηθῆ τις τὴν ἱστορίαν τῆς συναντήσεως ταύτης, ἐπειδὴ αὐτὴ ἠγειρεν εἰς τὸν Βέρδην, παρὰ τὸν βαθὺν σεβασμὸν τὸν ὅποιον ἔτρεφε πρὸς τὸν Μαντζόννη ὡς καλλιτέχνην, τὸν θαυμασμὸν τοῦ πρὸς τὸν Μαντζόννη ὡς ἄνθρωπον. Μετὰ τὴν συνάντησιν ταύτην ὁ Βέρδης ἠγάπησε μετὰ σφοδρᾶς ἀγάπης τὸν Μαντζόννη. Πάντες γνωρίζουν ὅτι εἰς τὸν θάνατον τοῦ συγγραφέως τῶν *Με. Μονύμων* ὁ Ἰωσήφ Βέρδης ἔγραψεν ἀυθορμήτως τὴν ἐπιμνημόσυνον ἀκολουθίαν (ἐκτελεσθεῖσαν κατὰ πρῶτον εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Μάρκου τὴν 22 Μαΐου 1874) ὡς φόρον εἰς τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου καινοτόμου τῆς καθόλου ἰταλικῆς γραμματολογίας.

Κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1867 ὁ Μαντζόννης κατόπιν ὁμιλίας τῆς κομῆσης, ἔγραψεν ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀφιέρωσιν διὰ τὸν Βέρδην, αὐτὸς δὲ τὴν 24 ἰδίου μηνός, μόλις ἔλαβεν εἰς ἄγιαν Ἀγάθην τὸ πολυτίμον δῶρον,

ἐξέφρασεν εἰς ἀξιομνημόνευτον ἐπιστολὴν τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ εὐγνωμοσύνης καὶ ἐνθουσιασμοῦ πρὸς τὸν μέγαν ποιητὴν. Ἡ σύζυγος τοῦ μουσικοδιδασκάλου εἶχεν ἐν τούτοις παρουσιασθῆ εἰς τὸν Μαντζόννη ἀπὸ τὴν κόμησαν, ἡ ὅποια τῆς ἦτο φίλη, ὁ δὲ Βέρδης ἐφθόνη ἀπὸ καρδιάς τὴν τύχην τῆς συζύγου του.

«Πόσον φθονῶ τὴν σύζυγόν μου, ἔγραψεν ὁ Βέρδης πρὸς τὴν κόμησαν, ὅτι εἶδε τὸν μέγαν ἐκείνον ἄνδρα. Ἄλλ' ἐγὼ ἀγνοῶ ἂν καὶ ἐρχόμενος εἰς Μιλάνον λάβω τὸ θάρρος νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιόν του. Σὺ καλῶς γνωρίζεις ὅποιος καὶ ὅπως εἶνε ὁ σεβασμὸς μου διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον, ὁ ὅποιος κατὰ τὴν γνώμην μου, ἔγραψεν ὄχι μόνον τὸ μεγαλειότερον βιβλίον τῆς ἐποχῆς μας, ἀλλ' ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλιότερα, τὰ ὅποια ἐξῆλθον ἀπὸ ἀνθρώπου κεφάλι. Καὶ ὄχι μόνον εἶνε βιβλίον ἀληθές, ἀλλὰ παρηγορία διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἦμην δεκαεξὶ ἐτῶν ὅταν τὸ ἀνέγνωσα. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνέγνωσα ἄλλα πολλὰ, εἰς τὰ ὅποια ἡ προχωρημένη ἡλικία, μετὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν, ἔχει μετριάσει ἢ ἐξαλείψει τὰς κρίσεις τῶν νεανικῶν χρόνων, ἀλλὰ διὰ τὸ βιβλίον ἐκεῖνο ὁ ἐνθουσιασμὸς μου διατηρεῖται ὁ αὐτός, μάλιστα ἔγεινε μεγαλιότερος, ὅσον καλλιτέρα γνωρίζω τοὺς ἀνθρώπους. Τοῦτο συμβαίνει, διότι εἶνε βιβλίον ἀληθές, ὅσον ἡ ἀλήθεια. Ὡ ! ἂν οἱ καλλιτέχνη ἠδύνατο νὰ ἐνοήσουν μίαν φορὰν αὐτὸ τὸ ἀληθές, δὲν θὰ ὑπῆρχον μουσικοδιδασκαλοὶ τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ παρελθόντος, οὔτε ζωγράφοι ρεαλισταί, ἰδανισταί, οὔτε ποιηταὶ κλασικοὶ καὶ ρομαντικοί, ἀλλ' ἀληθεῖς ποιηταί, ἀληθεῖς ζωγράφοι, ἀληθεῖς μουσικοδιδασκαλοὶ.

Σοῦ ἀποστέλλω μίαν φωτογραφίαν μου δι' Αὐτόν. Μοῦ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ τὴν συνοδεύσω μὲ δύο γραμμὰς, ἀλλὰ τὸ θάρρος μοῦ ἔλειψεν, ἐξ ἄλλου δὲ μοῦ φαίνεται ἀξίωσις, τὴν ὅποιαν δὲν ἠμπορῶ νὰ ἔχω. Ἄν τὸν ἰδῆς εὐχαρίστησέ τον διὰ τὴν εἰκόνα του, ἡ ὅποια μαζῆ μὲ τὸ ὄνομά του γίνεται δι' ἐμὲ τὸ πολυτιμότερον πρᾶγμα. Εἶπέ του πόσον εἶνε μεγάλη ἡ ἀγάπη μου καὶ ὁ σεβασμὸς μου, ὅτι τὸν ἐκτιμῶ καὶ σέβομαι ὅσον δύναται κανεὶς νὰ ἐκτιμᾷ καὶ νὰ σέβεται εἰς αὐτὴν τὴν γῆν, καὶ ὡς ἄνθρωπον καὶ εἰς ἀληθῆ καὶ ὑψηλὴν τιμὴν τῆς ταλαιπώρου πατρίδος μας. Χαίρε καὶ σ' εὐχαριστῶ ἀπὸ καρδιάς».

Ἡ συνάντησις μετὰ τὸν Μαντζόννη καὶ Βέρδην συνέβη μετὰ ἔτος εἰς Μιλάνον, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πρώτου, τὴν 30 Ἰουνίου 1868. Ἦτο ἡμέρα Τρίτη. Ὁ Βέρδης ἐσυγκινήθη καὶ μετ' ὀλίγον ἔγραψεν ἀπὸ τὴν ἄγιαν Ἀγάθην πρὸς τὴν καλλίστην αὐτοῦ φίλην.

«Τί ἠμπορῶ νὰ σοῦ εἶπω περὶ Μαντζόννη ; Πῶς νὰ σοῦ ἐξηγήσω τὴν γλυκεῖαν, ἀπεριόριστον, πρωτάκουστον αἰσθησιν ποῦ ἔδοκίμασα ἐνώπιον τοῦ ἁγίου ἐκείνου, ὡς σὺ τὸν ἀποκαλεῖς ; Ἦθελον γονυπετήσαι ἐνώπιόν του ἂν ἠδύνατο κανεὶς ν' ἀποδίδῃ λατρείαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὅταν τὸν ἰδῆς φίλησέ του τὴν χεῖρα καὶ ἐπανάλαβέ του τὸν σεβασμὸν μου».

Δὲν ἐσταμάτησαν ἐδῶ τὰ ἀνταλλάγματα ἀγάπης τῶν δύο θεσπεσίων καλλιτεχνῶν. Κατὰ τὴν 19 Μαρτίου τοῦ 1869 ὁ συγγραφεὺς τῶν *Με. Μονύμων* ἐνουμήθη τὴν ἐπέτειον ὀνομαστικὴν ἑορτὴν τοῦ συνθέτου τοῦ *Ριγολέττου* καὶ τοῦ ἀπέστειλε ἐπισκεπτήριον περιέχον τὰς ἐπομείνας λέξεις :

«Πρὸς τὸν Βέρδην.— Ὁ Ἀλέξανδρος Μαντζόννης ἀσήμενος ἤχῳ τοῦ δημοσίου θαυμασμοῦ πρὸς τὸν μέγαν μουσικοδιδασκάλον καὶ δεξιὸς προσωπικὸς γνώστης τῶν εὐγενῶν προτερημάτων τοῦ ἀνθρώπου».

Μόλις ὁ Μαντζόννης ἠσθένησε χωρὶς δυστυχῶς νὰ

δῶση ἐλπίδας ἰάσεως, ἡ κόμησα ἔσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Βέρδην, ὁ ὅποιος κατεβλίθει μέχρι δακρύων.

Μίαν ἡμέραν τοῦ 73 ἐθεάθη κύριος μελαινέμων, ὑψηλός, αὐστηρὸς τὸ ἦθος, κατεσπυραμένος νὰ κατέρχεται τοὺς ζοφεροὺς θόλους τοῦ μεγάλου κοιμητηρίου τοῦ Μιλάνου, ὅπου εἶχε προσωρινῶς κατατεθῆ ἡ σορὸς τοῦ Μαντζόννη, καὶ ἐπὶ μακρὸν νὰ ἴσταται συγκινημένος πρὸ τοῦ μνήματος ἐκείνου.

Κανεὶς εἰς Μιλάνον, πλὴν τῆς κομῆσης καὶ τινος οἰκείου τῆς ἐγνώριζε περὶ τῆς ἐπισκέψεως ἐκείνης. Ὁ ἐπισκέπτης ἦτο ὁ Ἰωσήφ Βέρδης.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικῦ)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΛΟΥΛΟΥΔΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ADA NEGRI

Ὅταν μέσα στ' ἀστέρια τὰ φτερά τῆς
Ξαπλώνει ἡ νύχτα ὀλοῦθε ἀπαλῆ,
ἀκουῖς μέσ τὸν αἰθέρα νὰ πλανιέται
παιδιάστικη παράκλησι δειλή.

Μέσ τὰ μικρὰ κεφάλια ποῦ ἠσυχάζουν
στο καθαρὸ προσκέφαλο γυρτὰ
περνοῦν μέσ τῆς νυχτός τὰ μαῦρα σκότνη
σὰν ὄνειρο τὰ χάρδια φτερωτὰ.

Στὴ γῆ χάμου γυρμένα μέσ τὸν ὕπνο
τὰ ῥόδα ὄνειρεῦνται γλυκὰ
δροσιά ἐρωτοπότιστη καὶ γάμους
μὲ πεταλοῦδα μὲ φτερά χρυσά.

Ἐνῶ μὲ τῆς ἰτῆς παίξει τὰ φύλλα
μιὰ παιγνιδιάρη ἀχτίδα φεγγαριοῦ
κι' ὁ πέπλος ὁ ἀσημένιος τρεμοσβύνει
στὰ βάθνη τὰ κρυφὰ τοῦ Ὀκεανοῦ

Καὶ λάμπουν μέσ τοῦ ἔρωτα τὸν πόνο
δειλὰ τ' ἀστέρια μαζωμένα,
ἐνῶ ἀναστεναγμὸ θεῖο σπκῶνουν
παιδιὰ καὶ λούλουδα ἐνωμένα.

Ζάκυνθος

ΚΩΣΤΑΣ Ν. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

Ο ΚΟΥΚΟΥΜΑΣ

Κουκουμάς εἶναι τὸ ὄνομα ποῦ δίδουν οἱ Συμαῖοι εἰς τὸ παιγνίδι, τὸ ὅποιον ἡμεῖς ὀνομάζομεν Κλειδῶνα. Ὅλοι καὶ πρὸ πάντων τὰ κορίτσια δὲν θὰ ἀγνοοῦν τί πατρὶντι γίνεται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ κλειδῶνα, ὁ ὅποιος ἐδῶ παίζεται κατὰ τὴν 24 Ἰουνίου, ἑορτὴν τῶν γενεθλίων τοῦ Προδρόμου, ἡ Ἰωάννου τοῦ Κλειδῶνου, ἐν ᾧ εἰς τὴν Σύμην τὸ παιγνίδι αὐτὸ γίνεται εἰς τὰς 2 Μαΐου, διότι κατὰ τὸν Ἰούνιον ἔχουν φύγει ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄνδρες ἀπὸ τὴν πόλιν διὰ σπουγγάρια.

Τὸ παιγνίδι τοῦ Κουκουμά θέτει εἰς κίνησιν καὶ διασκέδασιν ὀλόκληρον τὴν πόλιν τῆς Σύμης καὶ εἶναι οὕτως εἰπεῖν πρόξενος ἐπισήμου νυφοπαζαρίου.

Ἡμέρας τινὰς πρὶν τῆς 2 Μαΐου, κάθε κορίτσι ποῦ θὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ παιγνίδι τοῦ Κουκουμά, δίδει εἰς ἐκείνην, ἡ ὅποια ἔχει λάβῃ τὴν διεύθυνσιν, 5—6 γρόσια ἢ καὶ περισσότερα, ἀναλόγως τῆς συμφωνίας ποῦ θὰ κάμουν εἰς τὸ μεταξὺ των, καὶ οὕτω συνάξεται ποσόν τι, τὸ ὅποιον χρησιμεῖ πρωτίστως διὰ νὰ καπαρωθῶν τὰ βιολιά, τὰ ὅποια θὰ παίζων εἰς τὸν Κουκουμά. Ἀφοῦ ἐξασφαλισθῶν τὰ βιολιά, τὴν παραμονὴν, ἦτοι τὴν 1 Μαΐου, ἐκείνη εἰς τῆς ὅποιας θὰ παιχθῆ ὁ Κουκουμάς, πρέπει νὰ λάβῃ νερὸ ἀπὸ τρεῖς φίλας τῆς, αἱ ὅποιαι νὰ φέρουν τὸ ὄνομα Εἰρήνη, χωρὶς νὰ μιλήσῃ διόλου καὶ νὰ τὸ ρίψῃ εἰς ἕνα κανάτι τὸ καλλίτερον ποῦ ἔχει. Ἀμα ἐτοιμασθῆ τὸ κανάτι μὲ τὸ νερὸ, τὸ βράδυ βράδυ τῆς ἰδίας ἡμέρας συναθροίζονται τὰ κορίτσια, τὰ ὅποια ἔχουν καταθέσει τὰ λεπτὰ των διὰ τὸ παιγνίδι, φέροντα καθένα δύο τρία αὐγά, ὀλίγο ρίζι κλπ. Αὐτὰ ὅλα καθὼς καὶ τὰ λεπτὰ ποῦ θὰ μείνουν μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν βιολίων, θὰ χρησιμεύσουν διὰ τὰ φαγητὰ τῆς ἄλλης ἡμέρας τοῦ Κουκουμά. Ἐπειτα βγαίνει καθεμίᾳ τὸ δακτυλίδι τῆς καὶ τὸ ρίπτει ἐντὸς τοῦ κανατιοῦ ποῦ ἔχει τὸ ἀμίλητο νερὸ, τὸ ὅποιον κρεμοῦνε εἰς ἀνοιχτὸ μέρος διὰ νὰ τὸ βλέπουν τ' ἄστρα, ἀφοῦ τοῦ θέσουν καὶ ἕνα μπουκέτο ἄνθη ἀπ' ἀπάνω. Αὕτη εἶναι ἡ προετοιμασία διὰ τὸ παιγνίδι τοῦ Κουκουμά.

Τὸ πρῶν περὶ τὴν 8ην, ἀφ' οὗ φορέση καθεμίᾳ τὸ καλλίτερό τῆς φόρεμα καὶ στολισθῆ ὅσον δυναθῆ κομψότερα, ἔρχεται εἰς τὸ σπήτι τῆς φίλης τῆς ποῦ ἔχουν τὸν Κουκουμά, δηλαδὴ τὸ κανάτι μὲ τὸ ἀμίλητο νερὸ καὶ τὰ δακτυλίδια, τὰ ὅποια τοποθετοῦν εἰς τὸ μέσον ἐνός μεγάλου σινοῦ (ταψιοῦ), κάθονται δ' ὅλοι γύρω γύρω αὐτοῦ καὶ βαρῶντες τὰ χέρια εἰς τὴν ἄκρην τοῦ σινοῦ, τραγουδοῦν τὸν Κουκουμά, τὸν σκοπὸ δὲ τοῦ τραγουδιοῦ τὸν βαροῦνε μαζὺ καὶ τὰ βιολιά.

Εὔπνα, ξύπνα Κουκουμά καὶ μὴ βαρκοιμάσαι,
γιατὶ ὁ ὕπνος ὁ πολὺς βαραινέει καὶ χαλᾷσαι
Κοράκια τραγουδήσατε, βαλλεῖτε ἀπ' ἕνα γρόσι,
νὰ κάουμ τοῦ Κουκουμά μαλαματένια στῶσαι
Ὁ Κουκουμάς ἐπέραςε ἀπὸ τὴν γειτονιά μας
καὶ πῆρε τὰ ζεστάκια μας καὶ τὰ βασιλικά μας.
φέρητέ μου ροδόσταμο, κανέλλα νὰ μασήσω,
τὸν Κουκουμά μας σήμερον νὰ τὸν καλοκαρδίσω.

Καὶ ἄλλα πολλὰ τραγούδια, τὰ ὅποια διακοῦν μέχρι τῆς μεσημβρίας, ὅπου στρώνεται τὸ τραπέζι καὶ ρίχνονται εἰς τὸ φαγητὸ καὶ πρὸ πάντων στὰ γιαπράκια, τὰ ὅποια προτιμῶνται ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Μετὰ τὸ φαγητὸ ἀνοίγουν ἡ πόρτες τοῦ σπητιοῦ, διότι μέχρις τῆς ὥρας ἐκείνης δὲν εἶνε ἄλλος μέσα ἐκτὸς τῶν κοριτσιῶν καὶ τῶν βιολιτζήδων, καὶ ἔρχονται οἱ νέοι ντυμένοι μὲ τὸ μεγαλιότερό τους λούσο καὶ ἀρχίζουν τὸν χορὸν μετὰ τὰ κορίτσια καὶ βαροῦνε τὰ βιολιά καὶ γίνεται γλέντι καὶ διασκέδασις μεγάλη, ἐκεῖ δὲ βλέπουν οἱ νέοι ποῖα τοὺς ἀρέσει καὶ τὰ φῆνον καὶ γίνονται τὰ περισσότερα συμπεθεριά. Ἀλλὰ δὲν μένουν οἱ ἄνδρες εἰς ἕνα Κουκουμά, γυρίζουν εἰς ὅλα τὰ σπήτια ποῦ ξέρουν ὅτι παίζεται. Ἐως ὅτου δύση καλὰ ὁ ἥλιος γίνεται αὕτη ἡ κίνησις καὶ διασκέδασις, ἔπειτα φεύγουν τὰ βιολιά καὶ τὰ κορίτσια βγαίνουν τὰ δακτυλίδια τοὺς ἀπὸ τὸν Κουκουμά μαζὺ μ' ἕνα στίχο ποῦ λέγουν πρὶν τὰ βγάλουν. Τὰ δακτυλίδια πρέπει νὰ τὰ βγαῖνῃ ἕνα κορίτσι πρωτότοκο μὲ μάνα καὶ πατέρα, καὶ καθεμίᾳ ποῦ βγαίνει τὸ δακτυλίδι τῆς, πηγαί-

νει έξω στην πόρτα ή στο παράθυρο και τὸ ὄνομα ποῦ θ' ἀκούσῃ θὰ εἶναι ἐκεῖνος ποῦ θὰ τὴν πάρῃ. Δὲν τελειώνει ὁμως ἐως ἐδῶ. Μὲ τὸ νερὸ ποῦ ἔχει μέσα ὁ Κουκουμάς, θὰ ζημώσῃ μία τηγανίτες μὲ πολὺ ἀλάτι, θὰ τὰς ζημώσῃ ὁμως καὶ θὰ τὰς ψήσῃ χωρὶς νὰ βλέπῃ, μὲ γυρισμένα δηλ. τὰ μούτρα τῆς ἀπὸ πίσω, ὥστε σχεδὸν νὰ μὴ βλέπῃ ἔμπροστὰ τῆς, θὰ δώσῃ δὲ ἀπὸ μία τηγανίτα σὲ κάθε κορίτσι ποῦ ἔλαβε μέρος, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ φάγῃ μετὰ τὸ φαγητὸν τῆς τὸ βράδυ, χωρὶς νὰ πῆ νερὸ διόλου, ἀλλὰ μὲ πολὺ ἰδιαίτερό τρόπο, στρίβοντας τὸ χερί τῆς ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς, τρώγοντας δὲ τὸ κομμάτι θὰ εἶπῃ τρεῖς φορές «ὅποιος εἶναι τῆς τύχης μου νὰ μὲ πάρῃ νὰ ῥθῆ ἀπόψε ἔς τὸν ὕπνο μου νὰ μοῦ δώσῃ νερό», καὶ ἔτσι πέφτουν καὶ κοιμῶνται. Τώρα τὸ ἀποτέλεσμα δὲν εἶνε δύσκολο νὰ τὸ μαντεύσῃ καθένας, ἐπειδὴ τὸ πολὺ ἀλάτι φέρει μεγάλη δίψα καὶ τὰ κορίτσια ποῖα λίγο ποῖα πολὺ ἔχουν τὰς συμπαθείας των. Ὅνειρεύονται πῶς ἔρχεται ὁ ἀγαπημένος των στὸν ὕπνον των καὶ τοὺς δίδει νερὸ καὶ δροσιζει αὐτὰς καὶ λικνίζονται μὲ τὰ ὄνειρα τῆς μελλούσης τύχης των, ἡ ὁποῖα τὰς κάνει νὰ λησμονοῦν καὶ τὴν δίψαν των, τὸ βέβαιον ὁμως εἶνε ὅτι δὲν τοὺς σώνει ἓνα κανάτι νερὸ τὸ πρῶτ' διὰ νὰ καταπράξῃ αὐτὴν, ἡ ὁποῖα μένει εἰς τὸ κυριώτερον ζήτημα ἂν δὲν τύχῃ νὰ παντρευτοῦν.

Κ. Χ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

[Συνέχεια]

Ἐν ἔτει 1842 ὁ ἐξ Ἀγκῶνης Ἰγνάτιος Βάλλης (Valli) γνωρίζων ὅτι τὸ ἐν Ζακύνθῳ θέατρον ἑσπερείτο ἐργολαβίας καὶ ἐπομένως τὸ κοινὸν ἑσπερείτο τῆς τοῦ θεάτρου διασκεδάσεως, ὑπέβαλε θεατρικὸν πρόγραμμα, ὅπως ἐγκρινομένου ἔλθῃ εἰς Ζάκυνθον καὶ δώσῃ σειρὰν παραστάσεων. Ἡ διοίκησις τῆς νήσου λαβούσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα παρεδέχθη τὴν αἴτησιν τοῦ ἐργολάβου Βάλλη, ἀλλ' ὑπὸ ὄρους, οὓς διελάμβανεν ἴδιον πρόγραμμα αὐτῆς ἀπὸ 8 Ἀυγούστου 1842, καθ' ὃ ἔδει νὰ διδασθῶσιν ἀπὸ σκηνῆς τὰ ἐξῆς ἔργα: ἦτοι τὰ σοβαρὰ «Otello»,—«Tancredi»,—«Pirata» καὶ «Straniera» καὶ αἱ κωμῳδαὶ «Nina pazza per amore»,—«Torquato Tasso» καὶ «Eran due ed or son tre». Τὸ πρόγραμμα τοῦτο τῆς διοικήσεως ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Βάλλη, ἀλλ' ἀγνωστον διατὶ παρητήθη οὗτος τῆς ἐργολαβίας μετὰ τινὰς μῆνας παραστάσεων, ὅτε καὶ οἱ ἐκ τῆς ἐταιρίας τοῦ θεάτρου «Giuseppina Cerioli», «Enrico Salaroli», «Crescentino Crescentini», «Francesca Luigi», «Angelo Burattini» καὶ «Achille Mondini» ἀνέλαβον τὴν ἐργολαβίαν, ἐγκριθέντος τοῦ ὁποῖου ὑπέβαλον προγράμματος τῆ 16 Δεκεμβρίου 1842.

Ἐκ τινος προκηρύξεως τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας Ζακύνθου ἀπὸ Ἀπριλίου 1844 γίνεται ἡμῖν γνωστόν, ὅτι καὶ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, ὑπῆρχε θέατρον ἐν τῇ νήσῳ, ἀπηγορεύετο δέ, διὰ τῆς ὡς ἄνω προκηρύξεως τὸ καπνίζειν ἐν τῷ θεάτρῳ, τὸ συρίζειν καὶ προξενεῖν θορύβους διαρκουσῶν τῶν παραστάσεων κτλ.

Ἐν ἔτει 1847 ὁ ἀνωτέρω Ἰωσήφ Καμηλιέρης ἦλθεν

εἰς συνεννόησιν μετὰ τοῦ ἐν Νεαπόλει θεατρικοῦ πρακτορείου τοῦ Πέτρου Τζιλιου (Giglio) καὶ Κυριακοῦ Βαλέντη (Domenico Valenti), ἐνεργούντων ἐξ ὀνόματος τῆς διασῆμου αἰδοῦ Ἀντωνιέττας Γκαλτσεράνη (Galzerani), ὅπως ἔλθῃ εἰς Ζάκυνθον θίασος θεατρικός, καὶ δώσῃ σειρὰν παραστάσεων. Κατὰ τὸ πρόγραμμα τῆς θεατρικῆς περιόδου 1847—1848 αἱ παραστάσεις ἔδει ν' ἀρξῶνται οὐχὶ πρὸ τῆς 1ης 8βρίου καὶ νὰ διαρκέσωσιν ὡς εἰθισται ἐν τῷ τόπῳ μέχρι τέλους τῶν Ἀπόκρῶν, νὰ διδασθῶσι δὲ τὰ ἐξῆς: «Ernani»,—«I. due Foscari» καὶ «Maria di Roham» καὶ νὰ δίδωνται κατὰ μῆνα δέκα καὶ ἐξ παραστάσεις. Ὁ θίασος ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν ἐξῆς προσώπων: τῆς ὑψιτόνου (Prima Donna Soprano),—τῆς αὐτῆς ὡς ἀνθυψιτόνου (Comprimaria),—τοῦ ὑψιφώνου (Primo Tenore)—τοῦ βαθυτόνου (Primo Basso cantante),—τοῦ κωμικο-γελοτοποιοῦ (Buffo Comico),—τοῦ ὑποβαθυτόνου (Secondo Buffo) δύο χορηγῶν τοῦ χοροῦ, ὑποβολεῖας καὶ σκηνογράφου. Ὁ ἐξ ἀρίστων προσώπων ἀποτελούμενος οὗτος θίασος περιεῖχεν ὡς ὑψιτόνον τὴν διακεκριμένην καλλιτέχνηδα Ἀντωνιέτταν Γκαλτσεράνη Μπατάγια, καταλιπούσαν ἄλλοτε τὰς ἀρίστας ἐν Ζακύνθῳ ἀναμνήσεις, τιμῶσαν τὴν ἰταλικὴν σκηνὴν καὶ τοὺς ἐκλεκτοτέρους δρέπουσαν ἑπαίνους τῆς δημοσιογραφίας. Τῆς δὲ ὀρχήστρας διδάσκαλος ἦτο ὁ Φραγκίσκος Μαραγκῶνης (Marangoni).

Ἐν ἔτει 1848 ὁ ἐκ Κερκύρας Νικόλαος Σ. Βρακλιώτης συνεφώνησε διὰ τοῦ ἀπὸ 3 Ἀυγούστου 1848 συμβολαίου μετὰ τοῦ ἐργολάβου τοῦ ἐν Ζακύνθῳ θεάτρον, ἵνα φέρῃ δραματικὸν θίασον διὰ τὴν περίοδον ἐκείνην.

Δυνάμει τοῦ ἐν τῇ συνεδρίᾳ τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου Ζακύνθου τῆς 12 Νοβρίου 1851 συζητηθέντος καὶ ἐγκριθέντος δημοτικοῦ τοῦ θεάτρον κανονισμοῦ, οἱ κ.κ. Ἰωάν. Καταιβάτης καὶ Ἰωάν. Μπαμπάσης ὑπέβαλον τῆ 30 Ἀπριλίου 1852 ἀναφορὰν πρὸς τὸν ἐπαρχον Ζακύνθου, ἐξαιτούμενοι τὴν ἐπὶ τετραετίαν ἢ πενταετίαν ἀμισθί ἐργολαβίαν τοῦ θεάτρον, πλὴν τὸ ἐπαρχιακὸν συμβούλιον ἀπέριψε αὐτήν. Κατὰ Σεπτέμβριον ὁμως ἰδίου ἔτους ὁ Λεωνίδας Καπέλλας ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν, ἵνα παραχωρηθῇ αὐτῷ, ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Γεωργ. Κρενδηροπούλου, τὸ θέατρον πρὸς παράστασιν δραμάτων ἐκ τῆς ἰταλικῆς καὶ γαλλικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν μεταφρασθέντων, ἀλλὰ μετὰ τινὰς μῆνας καὶ ἀκριβῶς τὸν Δέτριον τοῦ 1852 ἀφικομένη ἐν Ζακύνθῳ σχινοβατικὴ τις ἐταιρεία ὑπο τὴν διεύθυνσιν τοῦ Λαυρεντίου Ρώσση καὶ τινος παρεπιδημοῦντος αἰδοῦ Νικολ. Βεντζέλη, ἐζήτησεν ἄδειαν, ὅπως δώσῃ παραστάσεις τινὰς ἐν τῷ θεάτρῳ Ἀπόλλωνι στερουμένῳ μελοδραματικῆς ἐταιρίας, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀντέστη ὁ εἰς ὃν εἶχε παραχωρηθῆ τὸ θέατρον Λ. Καπέλλας, ὑποσχθεὶς τῇ Διοικήσει ὅτι ἤθελε φέρει μελοδραματικὴν ἐταιρίαν.

Τῆ 3 Ἰανουαρίου 1853 ὁ Μαρίνος Στεφανρόης διευθυντὸς μελοδραματικῆς ἐταιρίας ἐζήτησε τὴν ἄδειαν, ἀργούντος τοῦ θεάτρον, ἵνα δώσῃ σειρὰν παραστάσεων μέχρι τέλους τῶν Ἀπόκρῶν. Αἱ παραστάσεις ἦσαν αἱ ἐξῆς: *Λουκία τοῦ Λαμερμούρ*, *Ὁ κορυεὺς τῆς Σεβίλλης*, ἢ *Λίρδα Σαμορείως*, καὶ οἱ *Ἐκτεθειμένοι τοῦ διδασκάλου Ρίχη*. Ἡ διοίκησις ἐνέκρινε τὴν αἴτησιν καὶ αἱ παραστάσεις ἤρξαντο, ἀλλ' ἐνεκα τῆς ἀνάγκης, εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ τὰς παραστάσεις ἐπιβοηθούσα μουσικὴ ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ Ζακύνθου, ἠναγκάσθη ὁ Στεφανρόης ἵνα διακόψῃ τὰς παραστάσεις καὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν ὑποχρεώσεων ν' ἀναπληρώσῃ δίδων ἐν τῷ θεάτρῳ κατὰ τὰς Ἀπόκρῶν χοροῦς.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ὁ ἄνθρωπος φύσει ἀγαπᾷ καὶ ὀρέγεται τὸ κακόν· εἶνε φύσει χαίρεκακος καὶ φθονερός· ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο τούτων κακῶν διαθέσεων ἔχει τὴν φιλομάθειαν καὶ τὴν φιλοδοξίαν τῆς ὑπεροχῆς, ἀμφοτέροι αἱ διαθέσεις αὗται συντελοῦσιν ἐνίοτε πρὸς τροποποιήσιν τῆς χαίρεκακίας καὶ τοῦ φθόνου.

Εἶνε χαίρεκακος φύσει· διότι ἕκαστος, ὅταν θεωρῇ καταπεσόντα τινὰ καθ' ὁδόν, ἐν πρώτοις γελᾷ ἀκουσίως πρὶν συμπαθήσῃ· τὰ μικρὰ παιδιὰ εὐχαριστοῦνται κτυπῶντα ἢ κακοποιούντα ἢ φρονεῖοντα ζῶα, μύϊας, κύνας, κλπ., φύσει δὲ δὲν συγκινοῦνται θεωροῦντα σφαδάζοντα καὶ σπαρattόμενα ζῶα. Ὁ ἄνθρωπος φύσει ἐνθυμεῖται μᾶλλον τὰς κακὰς πράξεις παρά τὰς καλὰς.

Εἶνε φθονερός φύσει· διότι ἕκαστος δὲν ἀνέχεται τὴν ὑπεροχὴν ἄλλου κατὰ σῶμα, ἀνδρείαν, δόξαν, παιδείαν, περιουσίαν κλπ.

Εἶνε φιλόδοξος, διότι ποθεῖ τὴν ὑπεροχὴν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, καὶ πρὸς ταύτην μεταχειρίζεται πᾶν τὸ συντελοῦν εἴτε κακὸν εἴτε καλὸν εἶνε, μετὰ τὴν ψυχικὴν διάθεσιν του.

Εἶνε φιλομαθὴς ἐνεκα τοῦ πόθου τῆς ὑπεροχῆς—διότι ποθεῖ τὴν ὑπεροχὴν οὐ μόνον σωματικῶς ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς διὰ τοῦτο φθονοῦνται μᾶλλον ἢ τιμῶνται οἱ κατὰ τὸ πνεῦμα ἐξέχοντες.

Ἀναγνωρίζει καὶ ἐκτιμᾷ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἄλλου, ἀλλ' ὁ φθόνος πιέζει τὸ εὐγενὲς τοῦτο αἰσθημα τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἀρετῆς καὶ ἰκανότητος· διότι ποθεῖ οὗτος νὰ ὑπερέχῃ διὰ τοῦτο ὅταν λείψῃ ὁ φθονοῦμενος, τότε εὐκρινέστερον ἐκτιμᾶται ἡ ἰκανότης καὶ ἀρετὴ αὐτοῦ· διότι δὲν ὑπάρχει τὸ τῆς ὑπεροχῆς πρόσωπον, καὶ μένει εἰς τὸν φθονοῦντα ἡ ἐπίτευξις τῆς ὑπεροχῆς.

Ἡ καλῶς ἐννοουμένη ἠθικὴ ἀνατροφή δύναται εἰς τινὰς νὰ τροποποιήσῃ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον τὰς φυσικὰς διαθέσεις τοῦ ἀνθρώπου, οὐδέποτε ὁμως καὶ νὰ τὰς ἐξαφανίσῃ· διότι εἰσὶν ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοῦτο ἕκαστος ὅσας δῆποτε ἀρετὰς ἀποκτήσῃ διὰ τῆς ἀνατροφῆς ἔχει καὶ τινὰς κακίας κατὰ τὰς φυσικὰς διαθέσεις αὐτοῦ· διότι τῆς κακίας ὡς καὶ τῆς ἀρετῆς εἰσὶ πολλὰ εἶδη, καὶ ἕκαστος φύσει ρέπει εἰς ἓν ἢ εἰς πολλὰ εἶδη κακίας. Ὁ μὲν φύσει γεννᾶται φιλάργυρος, ὁ δὲ μεταδοτικός, ὁ μὲν ἀγαθοποιός, ὁ δὲ κακοποιός καὶ κακόβουλος. Ὁ μὲν εἰλικρινής, ὁ δὲ ἐπίθουλος, ὁ μὲν φιλομαθής, ὁ δὲ ἀφιλομαθής· ὁ μὲν φιλόδοξος, ὁ δὲ κενόδοξος κ.λ.π.

Οἱ γονεῖς, οἱ παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι ὀφείλουσιν εἰλικρινῶς νὰ διαγινώσκωσι τὰς φυσικὰς διαθέσεις τῶν παιδῶν, καὶ τὰς μὲν καλὰς νὰ ζωपुरῶσι καὶ καλλιεργῶσι, τὰς δὲ κακὰς νὰ καταπολεμῶσιν ὅπως μὴ βλαστάνουσιν.

Οἱ γονεῖς ὀφείλουσι πάντοτε ἐνώπιον τῶν τέκνων νὰ ἐπαινῶσι τοὺς ἐναρέτους καὶ ἰκανοὺς, νὰ θαυμάζωσι τὰς πράξεις των καὶ νὰ περιφρονῶσι τοὺς κακοὺς καὶ ἀβελτέρους. Οἱ δὲ παιδαγωγοὶ καὶ οἱ διδάσκαλοι ὡσαύτως.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Διὰ νὰ ἀφαιρέσῃς στίγματα μελάνης, ἢ σκωρίας σιδήρου, βρέξε τὸ φόρεμα μὲ γάλα καὶ σκέπασέ το μὲ ἄλας.

[ἀκολουθεῖ]

Διὰ νὰ αὐξήσης τὸν ἀριθμὸν τῶν αὐγῶν καῦσον ἀρα-
βόσιτον ἕως οὗ μεταβληθῇ εἰς ἀνθρακὰ, ἀνάμιζον δὲ πο-
τότητά τινα αὐτοῦ μὲ τροφὴν καὶ δίδε εἰς ὄρνιθας 2—3
φορὰς τὴν ἐβδομάδα.

**

Ἔνὰ κρομμύδια ψιλοκομμένα καὶ ἀνακατωμένα μὲ
τροφὴν εἶνε τὸ κάλλιστον ἰατρικὸν διὰ τὰς ἀσθενείας τῶν
ὄρνιθων.

**

Ποτὲ μὴ βρέξης τὰ μαλλιά σου, ἐὰν ἔχῃς τάσιν εἰς
κώφωσιν, οὔτε νὰ βουτῆς τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ὕδωρ, ὅταν
κολυμβῆς.

**

Ἐὰν θέλῃς νὰ ἀφαιρέσης ἀπὸ φόρεμα πίσσαν, τρίψε
τὸ μέρος μὲ πάχος χείριον καὶ ἔπειτα πλύνε το μὲ σα-
ποῦνι. Τὸ αὐτὸ κάμε καὶ ὅταν θέλῃς νὰ καθαρῖσης τὰς
χεῖράς σου ἀπὸ πίσσαν.

**

Ἐὰν χάρτης κατ' ὅπου ὑπάρχουσι ποντικοί, τοὺς ἀ-
ποδιώκει ἀμέσως. Ἐπίσης καὶ τοὺς μύρμηκας.

**

Φλανέλλα καὶ ἐν γένει μάλλινα ὑφάσματα ἐμβαπτι-
ζόμενα εἰς κάδον ὕδατος περιέχοντα ἐν κοχλιάριον τῆς
τραπέζης ἀμμωνίαν καὶ ὀλίγον σάπωνα, καὶ τριβόμενα
ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον, καθίστανται λευκὰ καὶ κα-
θαρὰ χωρὶς νὰ ζαρώσουν.

**

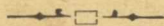
Ἴσα μέρη ἀμμωνίας καὶ τερεβινθίνης ἐξαλείφουσι
στίγματα χρώματος ἐπὶ τῶν φορεμάτων, καὶ ὅταν ἀκόμη
τὸ χρῶμα ἀποξηρανθῇ.

**

Ἐν κοχλιάριον τοῦ γλυκοῦ ἀμμωνίας καὶ ἐν ὕδατος
καθαρίζουν χρυσὰ ἢ ἀργυρὰ τζουβαϊρικά.

**

Ἐν ἡ δύο κοχλιάρια τῆς τραπέζης ἀμμωνίας εἰς ἓνα
κάδον ὕδατος καθαρίζει τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων ἀνευ
σάπωνος.

ΣΚΕΨΕΙΣ

Πολλὰ σφάλματα διαπράττονται ἰδιαιτέρως τὰ ὅποια δικαίως
τιμωροῦνται δημοσίᾳ.

Ἐκ τῶν ἐραστῶν ὁ εἰς βλέπει τὴν παραφροσύνην τοῦ ἄλ-
λου, οὐδεὶς δὲ τὴν ἰδικήν του.

Εἰς τοὺς ἐλευθέρους βωμούς τῆς φιλοσοφίας ἐζήτησα κατα-
φύγιον ἀπὸ τὰ ἐξαγριωμένα κύματα. Εἶμαι πολίτης τοῦ κόσμου,
τέκνον τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Γῆς καὶ ἡ ἀλήθεια μοῦ ἐπαρκεῖ.

Καλλίτερα νὰ ἔχῃ κανεὶς δόξαν χωρὶς νὰ βασιλεύῃ πρὸ τοῦ
Θεοῦ, ἢ νὰ βασιλεύῃ ἀδόξως πρὸ τοῦ ἄφρονος πλήθους.

Μᾶς καθιστᾶ τιμίους ἢ ἀτίμους ὄχι ὅ,τι εἴμεθα καὶ ὅ,τι
πράττομεν, ἀλλ' ὅ,τι οἱ ἄλλοι φρονοῦν καὶ σκέπτονται περὶ ἡμῶν.

Giordano Bruno.

Ἄν ἐπὶ τινα χρόνον ἡ τύχη ἀπεμακρύνετο τοῦ κόσμου ἐγκα-
ταλείπουσα τὰ προνομιοῦχα αὐτῆς πλάσματα, πόσας μεταβολὰς
θὰ ἐβλέπωμεν εἰς τὰς κοινωνίας, πόσας πτώσεις καὶ πόσας
πτήσεις. Μ...

Οἱ κηρύττοντες πράγματα τὰ ὅποια δὲν πράττουν ὁμοιάζουν
μὲ τοὺς κώδωνας, οἱ ὅποιοι προσκαλοῦν τοὺς ἄλλους καὶ δὲν
εἰσέρχονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

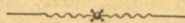

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Ἡ περιώνυμος Κλαίρον ἀποποιθεῖσα νὰ ἐμφανισθῇ
ἐπὶ σκηνῆς μετὰ τινος ἠθοποιοῦ εἰς αὐτὴν ἀντιπαθητι-
κοῦ, κατεδικάσθη εἰς ἐνὸς μινὸς φυλάκισιν. Ὅταν τῆς
ἐδύλωσαν τὴν ἀπόφασιν ταύτην, αὐτὴ ἀπεκρίθη μετ'
ὑψους θεατρικοῦ: «Πολὺ καλά! Ὁ βασιλεὺς ἔμπορεῖ νὰ
διαθέσῃ τὴν ἐλευθερίαν μου, τὴν περιουσίαν μου, τὴν
ζωὴν μου, ἀλλὰ δὲν δικαιούται νὰ κἀμὴ τίποτε προκει-
μένου περὶ τῆς τιμῆς μου». — «Ἐχετε δίκαιον ἀπεκρίθη
ὁ εὐπατριδὴς εἰς τὸν ὅποιον αὐτὴ εἶχεν ἀποταθῆ: Ἡ
Α. Μεγαλειότης θὰ προσέξῃ καλὰ νὰ μὴν ἐγγίξῃ τὴν τι-
μὴν σας, ἐπὶ δὴ γνωρίζει, ὅτι ὅπου δὲν ὑπάρχει τίποτε ὁ
βασιλεὺς χάνει τὰ δικαιώματά του.

Ὁ κωμικὸς ἠθοποιὸς Βαρὸν ἦτο εὐνοούμενος τοῦ
κοινοῦ καὶ τοῦ ὠραίου φύλου. Χαριεστάτη δούκισσα ε-
δέχετο αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μόνον τὴν νύκτα. Ἡ-
μέραν τινὰ ὁ Βαρὸν ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν οἰκίαν
τῆς κατὰ τὴν ὥραν τῶν ἐπισκέψεων. Ἡ μεγάλη κυρία
προσβλθεῖσα ἐκ τῆς ἐμφάνισεως ἐκείνης τὴν ὁποίαν
ἐθεώρησεν ὡς προπέτειαν, τῷ εἶπε: «Κύριε τί ἤλαθε νὰ
ζητήσετε ἐδῶ;» — τὸν νυκτερινὸν μου σκουῖφον, ἀπίντη-
σεν ὁ Βαρὸν.

ΑΔΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

α. Δ. Στεφάνου Χαλκίδα. Ἐλήφθη ἐπιστολὴ καὶ θὰ σᾶς
ἀπαλλάξωμεν τοῦ κόπου. — κ. Ν. Νικολόπουλον. Καλὰ βρυτά.
Ἐὰν κριθῇ κατάλληλον τὸ σταλὲν διήγημα θὰ δημοσιευθῇ εἰς
τὸ προσεχές. Τὰ ἐπισκεπτήρια ἐστάλησαν πρὸ μηνός. — κ. Ι. Σ.
Γεωργίου Βόνιτσα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν δι' ἐνεργείας σας ὑπὲρ
«Ἀετικῆς Ἴριδος»: ἀπάντησιν ἐστειλαμεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν
ὑμῶν. — κ. Κ. Καιροφύλαν Ζάκυνθον. Ἀπηντήσαμεν ἀμέσως
εἰς τὴν πρὸ ἡμερῶν σταλεῖσαν ἐπιστολὴν σου. — κ. Γ. Σφήκαν
Ζάκυνθον. Φυλλάδια ἐστάλησαν κατὰ σύστασιν τοῦ φίλου σας.
κ. Κ.Κ. περιμένομεν ἀπάντησιν. — κ. Κ. Πασαγιάννην Ἐνταῦθα.
Τὸ φύλλον στέλλεται τακτικὰ τῇ συστάσει τοῦ φίλου Σ. Μαρ-
τιζώκη. — κ. Κ. Παλαμᾶν. Σᾶς παρακαλοῦμεν μὴ μᾶς λησμο-
νήσητε. — κ. Μ. Καραματεᾶ. Σᾶς παρακαλοῦμεν θερμῶς νὰ
εἴπητε τῷ ἀγαπητῷ ὑμῶν ἀδελφῷ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπι-
στολὴν μας.